

Gemara: Tovelling kelim (continued)

- Rav Nachman cited Rabbah bar Avuha 1: Since toveling is required after *libun*, that must mean it applies to entirely new kelim as well; it's not about having absorbed food.
 - Q from Rav Sheshet: Then why don't we need to tovel scissors for cutting wool?
 - A from Rav Nachman: It's only for "meal utensils" in the Torah's text¹
- Rav Nachman cited Rabbah bar Avuha 2: Tovelling is only if you take ownership, as with Midian; it doesn't apply if you borrow a kli from akum.²
- Materials
 - Mix of clay and dung – This isn't metal
 - Glass – This is like metal, as it can be fixed when it breaks
 - Lead-lined clay – Debate
 - View 1: No, like the clay from which it comes
 - View 2: Yes, like the metal lining inside it – This is the law
- An akum's vessel, held as collateral
 - Mar bar Rav Ashi knew his father immersed it, but wasn't sure why³
 - 1: This is "ownership"
 - 2: This case was unique, as the owner meant to default⁴

א. במדבר לא, כא-כג

וַיֹּאמֶר אֱלֹעֶזֶר הַכֹּהֵן אֶל אֲנָשֵׁי הַצֵּבָא הַבָּאִים לְמַלְחָמָה זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה ד' אֶת מֹשֶׁה: אֲדָם אֶת הַזֶּהָב וְאֶת הַכֶּסֶף אֶת הַנְּחָשֶׁת אֶת הַבְּרָזִל אֶת הַבְּדִיל וְאֶת הָעֶפְרָת: כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יָבֹא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בָאֵשׁ וְטָהַר אֲדָם בְּמֵי גִדְהָ יִתְחַטֵּא וְכָל אֲשֶׁר לֹא יָבֹא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בַּמַּיִם:

ב. רמב"ם הלכות מאכלות אסורות יז:

טבילה זו שמטבילין כלי הסעודה הנלקחים מן העכו"ם ואח"כ יותרו לאכילה ושתייה אינן לענין טומאה וטהרה אלא מדברי סופרים, ורמז לה כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר ומפי השמועה למדו שאינו מדבר אלא בטהרתן מידי גיעולי עכו"ם לא מידי טומאה, שאין לך טומאה עולה על ידי האש וכל הטמאים בטבילה עולין מטומאתם... וכיון שכתוב וטהר אמרו חכמים הוסיף לו טהרה אחר עבירתו באש להתירו מגיעולי עכו"ם. This is immersion of meal implements acquired from akum - so that they may then be used for eating and drinking - is not about tumah and taharah, but *midivrei sofrim*. A hint to this is "All that enters fire, you shall pass through fire and it will be pure." By tradition we have learned that it only speaks of their purification from the akum's absorption, not from impurity, for impurity does not leave via fire. All that is tamei leaves its tumah via immersion... And since it says, "And it shall be pure," the Sages said: Add purification after it passes through fire, to permit it from the akum's absorption.

ג. ספר המצוות לרמב"ם שורש ב

כל מה שיוציא אדם הם ענפים מן השרשים שנאמרו לו למשה בסיני בבאור והם תרי"ג מצות. ואפילו היה המוציא משה בעצמו אין ראוי למנותם... כי כל מה שלא שמעו בסיני בבאור הנה הוא מדברי סופרים.

ד. ערוך השולחן יורה דעה קכג-ד

ולענ"ד נראה דלהרמב"ם הוה ק"ל מאי דייק הש"ס מן "וטהר" דיתירא הוא, הלא בכל התורה כתיבא אחר כל דיני טהרה תיבת "וטהר" כמו "וכפר עליה הכהן וטהרה" "וכפר עליו הכהן וטהר" "ורחץ בשרו במים חיים וטהר" "ובא השמש וטהר" וכיוצא באלו! ולזה מתרגם דודאי אם היה הענין מדבר מטומאה וטהרה שפיר כתיב "וטהר" כבכל המקומות, אבל בכאן למדו מפי השמועה - כלומר שבא בקבלה - שאינו מדבר רק בגיעולים. ויש הכרח לזה, שהרי לא מצינו בשום טומאה שתסתלק הטומאה ע"י האש, לא בכל הטמאים ולא בטומאת מת, ולכן בהכרח דהאש הוא להוציא הגיעול הטרפה, וכיון שכן לא שייך בזה שם טומאה וטהרה אלא טרפה וכשרה, וא"כ איזה לשון הוא "וטהר"? אלא ודאי דקאי אטבילה במקוה, דבזה שייך שם "טהרה" כדאיתא בירושלמי שם דמוציאו מטומאת המצרים לקדושת ישראל, וקדושה וטהרה אחת הן כדאיתא שלהי סוטה ע"ש:

¹ How do we know that? (Rashi, Rashba Torat haBayit 4:4)

² But if a Jew buys it, then a Jew who borrows from that first Jew must tovel it (Tosafot); this raises "middle man" questions. And see Igrot Moshe re eating in another Jew's home

³ Psak is mixed; Tosafot and Shulchan Aruch Yoreh Deah 120:9 vs Rambam Maachalot Asurot 17:6

⁴ Why would tovelling work, within that second approach? (Rama Yoreh Deah 120:9)

כל רבותינו הסכימו דטבילה זו היא מן התורה. ויש שכתבו דהרמב"ם ס"ל דהוא דרבנן [רשב"א בתה"ב] דלכאורה ריהטת לשונו משמע כן דקרי לה "מדברי סופרים", אמנם לפי מה שבארנו אתי שפיר, דלפי שבפשטא דקרא אין כאן יתור אלא דרבנן קבלו זה ע"פ השמועה, בהכרח דלא מיירי כאן מטומאה וטהרה, ולפ"ז הוי מיותר הך "וטהר" ולכן קרי לה "מדברי סופרים" כמו שקורא קדושי כסף מדברי סופרים אף שהיא מן התורה כמ"ש בעצמו בשורש שני מס' המצות דכן דרכו בכל הדינים והכי קיי"ל דטבילה זו הוי מן התורה:

In my humble opinion, it appears that the Rambam was troubled by the talmudic deduction from the extra "and it will be purified." Throughout the Torah, laws of purification are followed by "and it will be purified," like... Therefore, the Talmud answered that certainly, had the Torah been dealing with impurity and purity then writing "and it will be purified," like everywhere else, would have made sense. But here they learned from tradition that it was only speaking about non-kosher absorption [and therefore, "and it will be purified" is superfluous].

There is support for this from the fact that we never see impurity depart via fire... And if so, what is the language of "and it will be purified"? Rather, certainly, it refers to immersion in a mikvah, as for this, "purification" is relevant, as seen in the Yerushalmi that he removes it from the impurity of the Egyptians to the sanctity of Israel. "Sanctity" and "purity" are identical...

ה. רשב"א, תורת הבית הארוך בית ד שער ד

א"ל רבא כלי סעודה אזורין בפרשה. כלומר מדכתיב כל אשר יבא באש ואי זהו דבר שבא באש וצריך להכשירו באש הוי אומר זה כלי סעודה שבוילע על ידי האש וצריך להפליט בלעו על ידי האש.

ו. ערוך השולחן יורה דעה הלכות הכשר וטבילת כלים סימן קכ:לה

ולכן נלע"ד בכוונת רבותינו דוודאי בתשמיש גמור שהכלי משמשת להסעודה אין בה שום הפרש בין שהיא עדיין מחוסרת בישול או אינה מחוסרת ובין שהיא ראויה לתשמיש אחר או אינה ראויה, דבכולהו צריך טבילה מדין תורה, ובברכה.

אמנם הכלים שאינם מעיקרי צרכי הסעודה כלומר **שאינם מעלים ומורידים בעסק הבישול והאפיה אלא שמצד אחר הוצרכנו למלאכה זו** –

- או מפני הדין כמו סכין של שחיטה שא"א לאכול בשר בלי שחיטה,
- או מפני הדרך ארץ כמו סכין של הפשט שאין מדרך ארץ לאכול קודם הפשט וניתוח [ביצה כ"ה א],
- וכן הברזלים שמתקנין בהם המצות שקורין שטופ"ל אייזין שאין זה ג"כ לעיקר צורך הסעודה אלא כדי שלא יעלה בניפוח, ובספר איסור והיתר שם חשיב עוד כגון כלי מתכות שמתקנין בהן הקרעפלא"ך והברזל שחותכין בו את המצות וכלי ברזל שמנקרין בו העיסה מן העריבה –

שכל אלו אינם עיקרים לסעודה ואין צריכים להם כלל וגם בלעדם יתאפה ויתבשל כתקונה, לכן א"צ טבילה.

ז. שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ג סימן כב

והאוכל במלון (האטעל) או במסעדה וכדומה שאין טובלין כלים ונתנו לפניו חתיכות בשר וכדומה מונחות ע"ג כלי מתכות או זכוכית ואינן צריכות לעצם הכלי ואינן משתמשים בו לצורך אכילה אף שגם כלי שמשתמשים בו לדברים יבשים הם ג"כ נחשבים כלי סעודה וצריכים טבילה אבל כיון שאין המאכל נאסר יש להתיר בשעת הדחק ליטול משם בידים או בדבר שאי"צ טבילה ולאכול, אבל במקום שהמאכל צריך להכלי כגון מרק ומאכלים לחים אסור לאכול ממנו בלא טבילה שנחשבו ככלי סעודה מדצריך להם לצורך האכילה ובשעת האכילה.

ח. רשב"א תורת הבית בית ד' שער ד'

איבעיא להו, משכנתא מאי? ... ולענין פסק הלכה, הרמב"ם ז"ל כתב דאינו צריך טבילה, ותמיהא לי דהא משמע דטבילה זו מדאורייתא היא, דמכלי מדין גמרינן לה ואפילו בכלים חדשים, ואם כן הוה ליה ספק בדאורייתא ולחומרא! ומיהו הוא ז"ל כתב דטבילת כלים מדברי סופרים היא וקראי אסמכתא בעלמא הן.

ט. שו"ע יורה דעה קכ:ט

משכן עובד כוכבים כלי לישראל, אם נראה בדעת העובד כוכבים שרוצה לשקעו בידו, טעון טבילה. ואם לאו, יטבילנו בלא ברכה או יקנה כלי אחר ויטבילנו עמו.

(ואם לבסוף נשתקע בידו, יחזור ויטבילנו בלא ברכה) (בית יוסף בשם תשובה אשכנזית ואגור והוא בתשובת מהרי"ל סימן נ"ט).